

Tudományos és szakkönyvtárosok tanácskozása

„A tudományos és szakkönyvtári tevékenység kérdései az 1962. évi beszámoló-jelentések és az 1963. évi munkatervvek tükrében”* c. értékelés megvitatására a Művelődésügyi Minisztérium könyvtár-osztálya január 29-én tanácskozást hívott össze.

Ezen az értekezleten az érintett könyvtárak vezetői és vezető munkatársai jöttek össze, közel százan. Az értékelés tükrében tulajdonképpen inkább a jövő problémáiról volt szó, mint a múltról. Az összefoglaló és vita nemcsak az egyes könyvtárak munkájához nyújtott segítséget, hanem az egész terület számára is lehetőséget adott az országos áttekintésre. A hálózatok, megismerve egymás munkáját, megteremthetik az alapot a hálózatok szorosabb együttműködésére.

A tudományos és szakkönyvtárak tervezésében és éves beszámoló rendszerében változást hozott a megvitatott anyag: az eddigi, minden területre kiterjedő és az összes számadatokat magában foglaló jelentések helyett évente változó, kiemelt kérdésekről kell részletesen elemzett jelentést adni, a könyvtári és dokumentációs tevékenységről általában csak tömör, értékelő összefoglalást, a legjellemzőbb teljesítményeket, illetve hiányosságokat elemezve. Ez az új rendszer igényesebb elemzésre készítet, intenzívebb és konkrétabb munkát tesz lehetővé.

A tudományos és szakkönyvtárak munkájában lezáródott egy szakasz, mely a könyvtárak belső rendjének, az alapok megteremtésének ideje. Ma már az egyes tudomány- és szakterületek feladatainak eredményes megoldásához kell a könyvtáraknak hatékony támogatást nyújtaniok. E hatékony támogatás a tudományos és szakkönyvtárak létének igazolása, ezért állandó — nem kampányszerű — feladat annak vizsgálata, hogy egy-egy szakkönyvtári szolgáltatásra milyen mértékben van szüksége az érdekelt területnek. A szakkönyvtári feladatok ellátására a könyvtárakban egyre nagyobb számban van szükség az illető szakterületen képzett szakemberekre, de mindenkor meg kell tartani a kellő egyensúlyt közöttük, és a könyvtári munkában jól képzett

könyvtárosok között. Illúzió lenne azt hinni, hogy a közeljövőben nagyobb szakembergárda beáramlására számíthatnak a szakkönyvtárak. A könyvtáraknak elsősorban saját belső tartalékaikra kell támaszkodniok. A specializált munkakört ellátó szaktudományi végzettségű munkatársak megszerzéséhez, az 1962. évi könyvtári képesítési rendelet, valamint a közeljövőben kiadásra kerülő munkaköri rendelet végrehajtásához minden tudományos és szakkönyvtárnak 1964-ben gondosan el kell készítenie káderfejlesztési tervét.

Ugyancsak kiemelt feladatként kell foglalkozniok a könyvtáraknak hálózati tevékenységükkel, annak minden vonatkozásával. A számok alapján kell elemezni a hálózati tagkönyvtárak helyzetét, ellátottságát és a központok saját irányító tevékenységét. Ismertetni kell a hálózati központok hatékonyabb tevékenységének, valamint a tagkönyvtárak rendeltetésszerű működésének fejlesztésére vonatkozó elgondolásokat, javaslatokat, azok megvalósításának feltételeit.

Az igen élénk vita — melyben húszan szólaltak fel — a fentebb vázolt fő kérdések és az itt következő problémák körül alakult ki:

— a távlati tervezés megkezdésének ma már megvan minden lehetősége. A népgazdaság távlati terve elegendő alap a munkálatok megkezdésére,

— a kifejezetten oktatási intézmények mellett működő könyvtárakon kívül a többi szakkönyvtárnak is felül kell vizsgálnia tevékenységét az oktatási reform tükrében.

— a külföldi folyóiratok beszerzésének összehangolása belső ellentmondásokat vet fel: a koordinálás valóban kiterjeszti a beszerzett folyóiratok körét és azt a látzatot kelti, hogy több igény kielégítését teszi lehetővé. Viszont rosszabb lett az időtényező, mert az egyes érdekeltek a szükséges folyóiratokhoz esetleg csak hónapos késéssel jutnak hozzá. Épp ezért csak megfelelő reprográfiai eljárások felhasználásával lehet a folyóiratbeszerzések összehangolásában előbbre jutni.

— a Külföldi Könyvek Országos Gyarapodási Jegyzéke mellett szükséges az olvasók gyors, esetleg személyre szóló tájékoztatása is, de meg kell szüntetni a párhuzamos munkákat, a lajstromszerű új szerzeményi jegyzékeket. A felszaba-

* A kiadványt az érdeklődők megszerezhetik a Könyvtártudományi és Módszertani Központ sokszorosító üzemében.

duló erőket új szolgáltatásokra kell koncentrálni.

Az értekezlet azzal zárult, hogy a vita hasznos volt, szükség van hasonló összejövetelekre, de a tervezés és a beszámoló-

jelentések elkészítésének hatatosabb elősegítése érdekében az ilyen értekezleteket korábban — már az ősz folyamán — kell megrendezni a jövőben.

Faragó Lászlóné

Önálló gyermekkönyvtár KAZINCBARCIKÁN

Sajókazinc, Barcika, Berente és Herbolya községek egyesítéséből és a közjük telepített új városból 12 évvel ezelőtt jött létre Kazincbarcika, hazánk új ipari települése. Ez évben lesz 10. évfordulója a városná nyilvánításnak, s ugyanakkor a könyvtár alapításának is.

E jubileumi év első könyvtári eseménye a város önálló gyermekkönyvtárának megnyitása volt. A gyermekkönyvtár ugyan még csupán kis méretű szabadpolcos olvasóhellyel rendelkezik, de továbbfejlesztése a rendelkezésre álló 3 szobás lakás közfalainak kiszédesével megfelelően lehetővé válik. A könyvtár állománya jelenleg 6000 kötet. Az olvasóteremben a kölcsönözhető anyagon kívül igen jól válogatott „kézikönyvtár” áll az általános iskolai korú gyermekek rendelkezésére. A könyvtárosi teendőket jelenleg két részfoglalkozású munkatárs látja el napi öt óra munkaidőben, de még ebben az évben végleges megoldás várható ilyen vonatkozásban is. Mindkét gyermekkönyvtáros fiatal, kis látogatóikhoz hasonló életkorú gyermekek mamája, így kis olvasóik problémáinak ismeretében igen jól foglalkoznak velük: már alig egy hónapos működésük után elérték az előző év hat hónapjának olvasói létszámát és forgalmát. A gyermekkönyvtár létrehozása tehát igen fontos állomás a városi könyvtár életében: a 10 éves működés méltó jutalmának lehet tekinteni.

Az új gyermekkönyvtár a szoros értelemben vett könyvtári szolgáltatáson, a könyvkölcsönzésen kívül biztosítani kívánja a gyermek szabadidejének hasznos felhasználását is, ezért különös gondossággal foglalkozik az értelemfejlesztő, de egyúttal szórakoztató játékok rendszeressé tételével. Ugyanis a fiatal ipari városban általában mindkét szülő dolgozik, a gyermek pedig az iskolák túlterhelése folytán „váltott műszakban” járnak iskolába. Így a gyermek gyakran marad magára. „Szabad” idejének tartalmasabbá tételéhez a könyvtárnak is hozzá kell járulnia. A könyvtár tervbe vette egy nagy képernyős tv-készülék beszerzését. Ugyanis kiderült, hogy bár a városban a tv-készülékek száma napról napra nő (jelenleg kb. 3000 db.), mégis kis olvasóink otthonában elég kevés készülék található,

mivel a „váltott műszakban” dolgozó szülők és a délelőtt-délután iskolába járó gyermekek helyzete miatt nem célszerű otthoni televízió készülék beszerzése. Megvizsgáltuk a magnetofon felhasználási lehetőségeit is. Kiderült, hogy a szalagra felvett meseelőadás nem köti le teljesen a gyermek érdeklődését, mert figyelme inkább a gép szerkezetére és a két forgó, fényes orsóra összpontosul. A magnetofonra vett előadásra jobban figyelnek a gyerekek, ha a visszajátszás a mozdulatlan és megszokottabb rádió hangszóróján keresztül történik. Különösen akkor, ha a hangot erősebbre állítják a szokásos hangerőnél. E hangerő azonban a szabadpolcos könyvtár munkáját és annak dolgozóit móffelett zavarja. Viszont a magnetofonnal ellentétben a televízió beállításakor kis nézőtábor keletkezik és a legkisebb hangerő használatának esetében meghitt klubsarok alakítható ki.

Papp Attila